

nu kommer og vil sætte dem op, bryder man ganske simpelt de Kontrakter, man i sin Tid har afsluttet med Kommunerne eller de private Skoler, og en saadan Forandring vil da kun blive en Overflytning fra Staten til Kommunerne.

Kommunerne maa paa det stærkeste protestere mod dette Brud paa Kontrakten, for da Staten overtog Gymnasierne, blev Kommunerne ligefrem Genstand for Pengeafpresning. Jeg kan forsikre, at Esbjerg Kommune aldrig er blevet saadan presset for Penge, som den Gang Staten skulde overtage et Gymnasium, som for Resten ikke en Gang var Kommunens, men tilhørte et privat Aktieselskab. Hvis man nu kommer og sætter Skolepengene op, saa er Forudsætningerne for denne Overtagelse og for de Byrder, som Kommunen paatog sig, jo ganske bristet.

Man forlangte den Gang, at Esbjerg Kommune skulde give 5 000 Kr. om Aaret i Tilskud til Gymnasiet, og at Kommuneskolen skulde stille Lokaler til Raadighed for Skolekøkken, Gymnastik og Sportspladser, og det har vi gjort fremdeles siden; men det er da virkelig ikke Meningen, at vi vil blive ved dermed; hvis Staten ganske bryder Forudsætningerne, saa maa vor Forpligtelse ogsaa høre op. Dette har jeg personlig for saa vidt ikke saa meget imod, for Kommunen ofrer mere dertil, end den egentlig har nogen Fordeel af.

Jeg kan nok tænke, at det er Meningen at ville berøve Arbejderne Retten til at sende deres Børn i Latinskolerne, men det gør man slet ikke, for denne Ret er for længst blevet ganske illusorisk. Med den Dyrtid og de økonomiske Forhold, vi har for Tiden, er der ikke Tale om, at Arbejderklassen kan sætte sine Børn til at studere. Det er saaledes ikke Arbejderne, det vil komme til at gaa ud over, men Middelstanden i Byerne, og for Resten ogsaa de Landmænd, som sender deres Børn ind til Købstædernes Skoler, og saa Tjenestemændene. Det er dem, det vil komme til at gaa ud over, og det vil være ganske urigtigt saaledes at tage en Ret fra Forældre, der har sat deres Børn i Skole under den Forudsætning, at de kan fuldføre denne Skolegang uden større Udgifter end hidtil. Det forekommer mig derfor, at det er en ganske ubillig Tanke at sætte Skolepengene op.

Folkeskolen kender Trontalen slet ikke. Det skulde ellers være Undervisningsministerens Hovedopgave at ordne Folkeskolens Forhold, og det kunde den

højtærede Minister for Resten komme meget let fra, for der ligger to gode Forslag, der er udarbejdet af den forrige Undervisningsminister, Fru Nina Bang. De er lige til at gaa til, og de vil give Skolevæsenet et ganske udmærket Skub fremad.

Det er Lovforslagene om Lærerskoler og om Skoletilsyn. Navnlig Forslaget om Lærerskoler trænger vi haardt til at faa gennemført. Vore Seminarier er meget gammeldags. Skal vi have nogen Nytte af en Seminarierreform i vor Tid, maa den snart gennemføres. Det varer altid en halv Menneskealder, eller i alt Fald en 10—15 Aar, inden en ny Uddannelse af Lærerne kommer til at virke ude i Landet.

Nu er der jo i Købstadskolerne organiseret et godt Skolevæsen, men Lærernes Uddannelse har ikke holdt Trit med denne Organisation. Vi magter i Virkeligheden ikke den videregaaende Uddannelse, som gives i Mellem- og Realskolerne. I Skolerne gives der Undervisning i Sprog. Paa Seminarierne er der ingen saadan Undervisning. Det er altsaa et meget begrænset Antal Lærere, der kan overtage Undervisningen i Mellem- og Realskolerne. Resultatet bliver, at disse Skoleafdelinger bliver Lektieskoler, hvor Udenadslæring og Terperi er Hovedsagen, i hvert Fald mange Steder. Dersom Grundtvig levede nu, vilde han sikkert sige, at Mellem- og Realskolen er en „sort Skole.“

Den saakaldte Hovedskole, som optager de andre Børn, der ikke kommer i Mellemskolen ved 11 Aars Alderen, er blevet Stifbarn. Lærerne ofrer ofte deres bedste Kræfter paa Mellemskolen. Der er blevet to Skoleafdelinger: en Eksamensskole og en Fattigskole. *Naturam furca pellas ex* — hun kommer dog igen den Heks. Det var det, vi kæmpede for i mange Aar, at Fattigskolen skulde blive udryddet. I Virkeligheden er der stærke Tegn til, at den kommer tilbage.

Det kan sikkert henføres til, at Lærerne ikke har faaet den fornødne Uddannelse, saaledes at de kan gennemføre Ordningen af Mellemskolen uden at gøre Hovedskolen til Stifbarn. Hovedskolen skulde nu efter min Mening være en praktisk Skole, der blev ordnet saaledes, at man tog Hensyn til det praktiske Arbejde, at Sløjd, Skolekøkkenarbejde og Sport spillede en større Rolle i Skolen, end det i Regelen gør. For det er det, Børn interesserer sig for. Ved en saakaldt Intelligensprøve, vi afholdt ved Esbjerg Skolevæsen sidste Aar, erklærede over Halvdelen af Drengene, at deres bedste Fag var Sløjd,